

Juryrapport vertaalopgave Duits – Nederlands
Nederland vertaalt 2018
‘Aufwachraum’ van Uljana Wolf

Vorig jaar constateerde de jury in haar juryrapport een paradox: hoe moeilijker een vertaalopdracht is, des te beter de kwaliteit van de vertalingen. Kennelijk moeten deelnemers door een hoge moeilijkheidsgraad geprikkeld worden om het beste in zich naar boven te halen – inventiviteit vooral, creativiteit, vernuft.

Die conclusie van de jury in 2017 kan na de ervaringen in 2018 onverkort gehandhaafd blijven: het niveau van de vertalingen was grosso modo lager dan dat van 2016 (met het bepaald moeilijke gedicht ‘Stern und ‘Unstern’ van Robert Gernhardt) en van 2017 (met het iets makkelijker gedicht ‘Auf was nur einmal ist’) van Peter Rühmkorf.

De jury is bij de selectie van de vertalingen uitgegaan van de volgende overwegingen.

Het gedicht van Uljana Wolf kent geen eindrijm, maar des te meer binnenrijm en verfijnde assonanties. Het is praktisch geheel metrisch, op één geraffineerde regel na, waar het antimetrum juist buitengewoon effectief is vanwege de inhoud: ‘wie groß ist dein Schmerz’ (al kan ook die regel, heel mooi, metrisch gelezen worden, waarbij een accent valt op ‘dein’). De jury zag in de vertalingen graag een regelmatig ritme en binnenrijm en assonanties terug. Verder munt het gedicht van Wolf uit door een verraderlijke alledaagse toon, gecombineerd met fraaie beeldspraken – ook die zag de jury graag terug.

Geen enkele vertaler voldeed volledig aan alle voorwaarden, helaas. En er stak geen enkel gedicht, al was het nog zo vrij en inventief vertaald, met kop en schouders boven de andere uit.

De grootste struikblokken waren woorden als ‘tropfgebunden’, ‘samten’, ‘zahlenrätsel mensch’, ‘erschließen’, en vooral ook de laatste regel: ‘[schafen]... die hier weiden neben sich im aufwachraum’, waarbij voor het ‘neben sich’ zo lastig bleek dat deelnemers de moeilijkheid niet zagen of die naar hun zin veranderden; de vervreemding van de schapen tegenover zichzelf heeft maar een enkeling gezien.

De genomineerden in alfabetische volgorde zijn:

Arnold Hoven

Kees Kok

Anne Pries

Jo Ubags

Elly van der Zanden

Het is onmogelijk de verdiensten en zwakheden van de gedichten van de genomineerden uitvoerig te behandelen. We pikken er een paar fraaie korrels uit:

De vertaling van **Arnold Hoven** kende enkele fraai vondsten, zoals in regel 2: 'dromendronken vochtverbonden' en de vertaling van 'geschniefte' als 'gereutel'.

Kees Kok hield zich in zijn vertaling, die heel dicht bij het origineel blijft ('droomverloren drupgebonden', 'dicht bij slaap nog dicht bij/ god en troost) bijna feilloos aan het opgelegde metrum.

In de vertaling van **Anne Pries** kon de jury het pogen waarderen zo dicht mogelijk bij de quasi alledaagse spreektoon te blijven.

Jo Ubags vond een fraaie vertaling voor regel 6: 'onze herders die zich teder over ons ontfermden'.

Elly van der Zanden vond (zij het niet geheel metrisch) de beste vertaling voor strofe vier: 'en we legden elkaar het cijferraadsel mens voor/ op een schaal van een tot tien zeg'. Ook de simpele eerste zin, waarin vele vertalers krampachtig vasthielden aan 'geblieben'/'gebleven', vertaalde ze mooi: 'och was ik nog maar in de uitslaapkamer'.

De jury vindt, na ampele overweging, de vertaling van Elly van der Zanden de beste.

De jury

Wil Hansen

Andrea Kluitman

Christiane Kuby